

მ წ ყ ე მ ს ი

ო ზ ი ც ი ა ლ უ რ ი ნ ა წ ი ლ ი .

ადგილობრითი სასულიერო მთავრობის განკარგულებანი.

პირი.

ჩვენს საექსარხოსო განცეღარისა.

იმ ცნობებისა და საქმეებისაგან, რომელნიც შეეხებიან ჩემდამო ახლად რწმუნებულ საქართველოს ეპარქიის სამღვდლოებას და რომელნიც (საქმენი) წარმოდგენილ იქმნენ ჩემდამო, ხანს, რომ ბევრ სამღვდლო და საეკლესიო მოსამსახურეთ თითქმის ყოველ წლობით უცვლიათ სამსახურის ადგილები; ხშირი შემთხვევა ყოფილა, რომ ეკლესიის რომელიმე მოსამსახურე პირი გადასულა ერთი სამრევლოდამ მგორეში, აქედგან, ცოტა ხნის შემდეგ, ისევ უწინდელს სამრევლოში დაბრუნებულა; უმსახურნია აქ ცოტა ხანს და მერე კიდევ ხელ-მეორედ მიუტოვებია ეს სამრევლო და სხვაგან გადასულა. სამსახურის ადგილის ასრე ხშირად გამოცვლა სამღვდლო და საეკლესიო მოსამსახურე პირთათვის, რომელთაგან ბევრნი უიმისოდაც მეტად ღარიბნი არიან, საზარალოა ნიეთიერად; ამასთან ასრეთი ხშირი გადასელ-გადმოსვლა ერთი სამრევლოდამ მგორეში არ არის სასურველი, რადგან იგი ბევრ დაბრკოლებას აძლევს როგორც თვით სამსახურს, აგრეთვე სამრევლოს. როდესაც სამღვდლო და საეკლესიო მოსამსახურე პირნი მოკლე ხანს რჩებიან თავიანთ სამრევლოებში, მათ არ შეუძლიათ საკმაოდ გაიგონ და შეისწავლონ თავიანთი სამრევლოების სულიერი საჭიროებანი, აგრეთვე არც მრევლს შეუძლია შეიტყოს და ღირსეულად დააფასოს თავის ეკლესიის კრებულის რომელიმე წევრის სამსახური და ამიტომ პირველი ხშირად ეჭვის თვალით უცქერის კრებულს. ამისთანა მდგომარეობის დროს, რასაკვირველია, არ შეიძლება

ეკლესიის კრებულთა და სამრევლოთა შორის დამყარდეს სასურველი დამოკიდებულება და, როცა ამისთანა ცუდი ურთიერთობა არსებობს კრებულსა და სამრევლოს შორის, მაშინ არც კრებულსა აქვს ჯეროვანი და ზნეობითი გავლენა სამრევლოზე.

აგრეთვე შევნიშნეთ, რომ აქაური მხარის სამღვდლოება, როცა მას ეჭირება რაიმე თხოვნა მიართვას ეპარქიალურ მთავრობას, უსათუოდ ჩამოდის თბილისში შორეული მხარეებიდგან და შემდეგ რამდენიმე დღით რჩებიან ქალაქში და უცდიან თხოვნების შედეგს. ხშირად ამისთანა თხოვნები კანონით არ შეიძლება დაკმაყოფილებულ იქმნენ და ხან ამ თხოვნების განხილვა დროს ითხოვს და ამიტომ მთხოვნელნი უბრალოდ რჩებიან ქალაქში რამდენიმე დღე და ეწევიან უბრალო ხარჯსა. თხოვნების მიცემისათვის სრულებით საჭირო არ არის ეპარქიის ქალაქში ჩამოსვლა და რამდენიმე დღით აქ ცდა. ეკლესიის კრებულის რომელიმე პირის სამრევლოდამ რამდენიმე დღით გაშორება აბრკოლებს სამრევლოს, რომელსაც შეიძლება დასჭირდეს რომელიმე მღვდლომკმედების აღსრულება. დიდის ხნობით სამრევლოს დატოვება არც ხოლმე ხშირად მიჩენი, რომ კრებულზე შეაქვსო ხოლმე საჩივრები ეპარქიის მთავრობასთან. ზემოდ აღნიშნულნი თხოვნები უფრო ადვილად შეიძლება გამოიგზავნონ ფოსტით, მაშინ საჭირო აღარ იქმნება თვით მთხოვნელები ჩამოვიდნენ ქალაქში და პირისპირ მისცენ თხოვნები და სამრევლოები კი დიდის ხნობით დასტოვონ უბატრონოდ.

ზემოდ აღნიშნული მიზეზებისა გამო ეკლესიის რომელიმე წევრისათვის ერთი სამრევლოდამ მგორე სამრევლოში ხშირი გადასვლა არც სასარგებლოა და არც სასურველი, აგრეთვე საჭირო არ არის, რომ კრებულის რომელიმე წევრი ქალაქში ჩამოვიდეს

თხოვნის მისაცემად და აქ უცადოს რამდენიმე დღით თხოვნის შედეგს, ამიტომ წინა დაუდებ ჩემდამო რწმუნებულ საქართველოს ეპარქიის სამღვდლოებს, რომ არ ითხოვოს ერთი სამრევლოდამ მეორეში გადასვლა, თუმცა ერთ ადგილზე არ უმახურნია ხუთი წელიწადი და თუ ადგილის გამოცვლას არ ითხოვს რაიმე უკიდურესი საქიროება. აგრეთვე სამღვდლოება ნუ მისცემს თავის თავს ხარჯს თბილისში ჩამოსვლით თხოვნების მისაცემად, რადგან ამ გვარი თხოვნების გამოგზავნა ადვილად შეიძლება ფოსტის საშუალებით.

ჩვენი საექსარხოსო კანცელარია აცნობებს ამ წინადადებას ეპარქიის სამღვდლოებს ბლაღოჩინების საშუალებით; ხოლო ბლაღოჩინები ვალდებული არიან თავის მხრით ჯეროვანად განუმარტონ ეს წინადადება მათდამი რწმუნებულ სამღვდლოებს. ამავდროულად შესახებ ეცნობოს ადგილობრივი სასულიერო ყურნალის „მწყემსი“-ს რედაქციას დასაბუთებლად. 18 დეკემბერს 1887 წ. № 41.

პალლადი არქიეპისკოპოსი ექსარხოსო საქართველოსა.

მართლის და კახეთის ეპარქიის საღვთისმშობლის საუწყებლად.

მის მხალ-ყოვლად უსამღვდლოესობის, საქართველოს ექსარხოსოს პალლადის განკარგულებით მომავალი თვის, თებერვლის 16 რიცხვისათვის მიწვეულნი არიან ქართლას და კახეთის ეპარქიის სამღვდლოების დეპუტატები

ქალაქს თბილისში თფილისის სასულიერო მართლმადიდებელი სემინარიის შესახები საქმეებისა გამო.

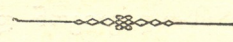
მართლ-მადიდებელი ქრისტიანობის აღმადგინებელი საზოგადოების კანცელარიაში.

მართლ-მადიდებელი ქრისტიანობის აღმადგინებელი საზოგადოების კანცელარიაში მიღებულ იქმნა კასახეიდად წიგნი შემდეგის სათაურით: „ლოცვები, მცნებები, სიმეულო-სარწმუნოებისა და გამოკრებილნი საეკლესიო საკალობელნი.“ სიტყვებზე დასმულია ხმის ასამაღლებელი ნიშნები და ვეელა ლოცვები და საკალობელნი გადათარგმნილნი არიან რუსულს ენაზე.

წიგნის დამატებაში მოყვანილია საეკლესიო კალენდარი და მხევენებელი ვეელა კვირადღეებში სამოციქულოის და სახარების წასაკითხავი თავებისა.

მეორე კასწორებული და დამატებული გამოცემა 1886 წ.

ფასი ვდით და კაკზავნით 25 კაპ.

მწყამსი

1883-1888

«მწყამსი» გამოდის თვეში ორჯერ, ყოველი თვის სახუთშაბათს და ოცდაათ რიცხვებში.

გ ა ზ ე თ ი ს ო ა ს ი :

«მწყამსი»	«მწყამსი» რუსული გამოცემით
12 თვეით 5 მან.	12 თვეით 6 მან.
6 — 3 —	6 — 4 —

გაზეთის ფულის და ყოველ გვარი წერილების გაგზავნა შეიძლება რედაქციაში ამ ადრესით: *Въ Квирилы, Въ редакцію „Мѣмесѣи“ (Пастыр).*

ყველა სტატიები და კორრესპონდენციები, რომელნიც რედაქციაში იქნებიან გამოგზავნილი დასაბეჭდავად, უთუოდ ვრცლად და გასაგებად უნდა იყვნენ ავტორთაგან ხელმოწერილი. ავტორთაგან გამოგზავნილი სტატიები შეიძლება ხან-დის ხან შემოკლებით და შესწორებით დაიბეჭდონ.

სტატია, რომელნიც არ დაიბეჭდებიან, სამი თვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათის ხარჯით უკანვე დაებრუნოს.

სტატიები მიიღებიან რუსულ ენაზე და წერილებიც და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

ვინ არის დამნაშავე, რომ დღეს გვირგვინის კურთხევა ასე გაძნელებულია ზოგიერთ პირთათვის და რა საშუალებით შეიძლება ეს საქმე უფრო გაადვილდეს?

საიდუმლო ქორწინების შესრულება საეკლესიო და სამოქალაქო კანონების თანახმად ითხოვს ბევრს საბუთებს, ურომლებსოთ მღვდელს არ შეუძლია ამ საიდუმლოს შესრულება და თუ შეასრულა, ის ეძლევა პასუხის გებაში. სასიძოს და სასძლოს უნდა ჰქონდესთ მოწმობა, რომ ისინი სრულს ცნობიერობაზედ არიან, უთქვამსთ აღსარება და ზაარებულან; რომ ისინი არიან სრულ-წლოვანნი, უცოლო და უქმრო, რომ მათ შორის არავითარიმე ხორციელი და სულიერი ნათესაობა არ არის. მარდა ამ ცნობებისა ზოგიერთ შემთხვევაში მღვდელი ვალდებულია სასიძოს და სასძლოს მოსთხოვოს მთავრობის და მშობლების ნება-რთევაც. თუ რომელიმე ეს მოთხოვნილება არ შეასრულა მღვდელმა, ის, როგორც ზემოთაც ვსთქვით, ეძლევა პასუხის გებაში. მკირე სამრევლო-

ესში ამდენი საბუთების მოთხოვნა სრულებით საქირო არ არის, რადგან აღკიდობითი ეკლესიის კრებულ კარგად იცნობს თითქმის თავის სამრევლოის ყველა წევრს, ან შეუძლია ენდოს მეზობლების თავდებობას, მაგრამ რა ჰქნას იმ სოფლების, ან ქალაქების მღვდლებმა, სადაც უმეტესი ნაწილი მცხოვრებთა მოსულია შორეული ქვეყნიბიდან დარომელთაც ვერც მღვდელი იცნობს და ვერც მეზობლები? ამ შემთხვევაში აუცილებლად საქიროა მღვდელი და ენდოს წერილობითი საბუთებს, მაგრამ ეს წერილობითი საბუთები ხშირად ძნელი საშოვნია. ამ მიზეზებისა გამო სამწუხარო მდგომარეობაში ვარდება ხშირად მრევლის მღვდელი, რომელსაც შეხედებიან ხოლმე ჯვარის საწერად ისეთი პირნი, რომელთაც ეკლესიის კრებული ვერ იცნობს. ამისთანა უცნობმა პირებმა ყველა საქირო საბუთებიც რომ წარუდგინონ მღვდელს, ამ უკანასკნელს მაინც შიში აქვს, რომ წარდგენილი საბუთები შემდგომი ყალბი არ გამოდგენ. ამ შემთხვევაში, მართალია, მღვდელს არასფერი უშავს, მაგრამ საქმის გათავებამდის მას თავისი დემარტება. ეს შიში არის მიზეზი, რომ მღვდლები ხშირად ერიდებიან სხვა სამრევლოდამ მოსული პირების ჯვარის წერას და განგებ სთხოვენ სასიძოს და სასძლოს ყველა საქირო

საბუთებს. ამითი მღვდლები თავის თავს იფარენ ყოველივე პასუხის გებისაგან, მაგრამ, ერთის მხრით, ქორწინებით შესაუღვლელონი უკმაყოფილონი რჩებიან მღვდელზე, ხოლო, მეორეს მხრით, ამისთანა ძნელად საშოვარი საბუთების მოთხოვა ამნელებს ეკლესიურ ჯვარის-წერას და ამრავლებს უკანონო წესით შეუღლების რიცხვს და ეკლესიური ქორწინების გარეშე სასიძოს და სასძლოს ცხოვრებას. ამ საგნის შესახებ აი რას ამბობს ერთი რუსული გაზეთი, «Киевское Слово»: «ქორწინებით შესაუღვლელონი ხშირად ხან ერთ მღვდელს მიაღებებიან და ხან მეორეს და ეხვეწებიან მათ ჯვარის დაწერას, მაგრამ მღვდლები ხშირად ჯვარს არ სწერენ, რადგან სასიძოს ხშირად არა აქვს ხოლმე ყველა საბუთები, რომელნიც ითხოვებიან უკანასკნელისაგან თანახმად ეკლესიური და სამოქალაქო კანონებისა. ხშირად ქორწინებით შესაუღვლელოდ მომზადდებულნი, ამისთანა უარის შემდეგ, ან სულ თავს ანებებენ ჯვარის წერას და ან უერთდებიან ერთ-ერთმანერთს უკანონო შეუღლების წესით. რომელია ის საჭირო საბუთები, ურომლებსოთაც არ შეიძლება ჯვარის წერა? ჩვენ ვიცით, რომ ძიევის მცხოვრებთა ნახევარი ნაწილი მოსულია შორეული ქვეყნებიდან და კიევში ცხოვრებენ ბაშბორთებით, რომლებშიაც ყოველთვის სწვრია შემდეგი სიტყვები: უცოდლობა, ანუ ცოდვანია, აგრეთვე ქალის ბაშბორთზე აწერია: ქალწულისა, ანუ ქმრიანია. როცა მღვდელი მიიღებს ამ საბუთებს, რომელშიაც სწვრია: უცოდლობა, ხოლო მეორეში—ქალწულისა, მაშინ შეუღლება სამ-გზითი გამოცხადებას ეკლესიაში. სამ გზითი გამოცხადებია შემდეგ ხელ-წერილს ართმევს თავ-დებებს და ბოლოს ასრულებს საიდუმლო ქორწინებას და დარწმუნებულია, რომ ის არავითარმე პასუხის გებაში არ მიეცემა. ამასთანავე მღვდლებს ანთავისუფლებს პასუხის გებიდან ის საბუთებიც, რომლებსაც აძლევენ ხოლმე ქორწინებით შესაუღვლელოთ იმ სამრევლოების კრებულნი, რომელთაც ეკუთვნიან სასიძო და სასძლო. ძიევის მცხოვრებლების ზოგიერთი ნაწილი პატარაობიდანვე არიან წამოყვანილნი თავიანთ სოფლებიდან და ქალაქებიდან და ამ ადგილების სამღვდლოება არც კი იცნობს მათ და არც საჭირო საბუთების მიცემა შეუძლია მათთვის, მაშასადამე ქორწინებით შესაუღვლელოთ ჯვარის წერა იქ, სადაც ისინი დროებით ცხოვრებენ, არ შეიძლება. თუ ასე გაუჭირვა სამღვდლოებამ საქმე მექორწინეთ, მაშინ ძვირად დაიწერენ ჯვარს ტაძრებში. ამის შედეგი ის იქნება, რომ ქუჩებში უფრო

ხშირად ენახეთ უპატრონოდ დაგდებულ ახლად დაბადებულ ყმაწვილებს. მზლანდელს დროში საჭიროა ვიზრუნოთ, რომ მექორწინეთ გაუადვილოთ ჯვარის წერა. მისაც უნდა მოატყუოს ეკლესიის კრებული და ისე დაიწეროს ჯვარი, ის რაიმე გზით მოახერხებს ამას. მაგრამ ამისთანა ბოროტი პირნი ასში ორი—სამი თუ მოიპოვება და მათი წაქოლობით რათ უნდა ეთქვასთ უარი პატიოსან პირთ, რომელთაც ზოგიერთი საჭირო საბუთება ვერ უშოვნიათ დროით».

არ შეიძლება, რომ ამ სიტყვებში ცოტაოდენი სიმატოლე არ იყოს. ხშირად მოხდება ხოლმე, რომ სასიძოს და სასძლოს ყველა საჭირო საბუთები აქვს, მაგრამ ჯვარის წერაზე მღვდელი მათ უარს ეუბნება ხშირად, რადგან სამ-გზითი გამოცხადება არ ყოფილა ეკლესიაში. წარდგენილი საბუთები საკმაო არიან, რომ ჯვარი დაწეროს მღვდელმა, მაგრამ ამ უკანასკნელი ფორმის აუსრულებლობის მიზეზით მღვდელი ხან უარს ეუბნება მექორწინეთ, ხან აგვიანებს საქმეს და ხან სრულებით შლის ქორწინებას. მექორწინენი და ტაძარში დამსწრე ხალხი ამტყუნებენ მღვდელს. მაგრამ საწყალი მღვდელი რა გასამტყუნარია? ამ შემთხვევაში ის იტყვევ კეთილ-სინდისიანად და წესიერად იცავს კანონის მოთხოვნილებას. თუმცა ადვილად შეიძლება, რომ მღვდელი სხვაზე ნაკლებ არ სწუხდეს, რომ უბრალო მიზეზისა გამო საქმე ასე ძნელდება, მაგრამ რა ჰქნას საწყალმა? კანონს ვერ გადახდება. რა უნდა ვიღონოთ, რომ ამ გაჭირებისაგან დავისნათ როგორც მღვდელი, ისე მექორწინენი? იგივე გაზეთი ამ კითხვის შესახებ იძლევა შემდეგ პასუხს:

«მართალია, ხშირად ეხედაეთ, რომ ზოგიერთი მღვდლები ისჯებიან იმისა გამო, რომ ისინი შეაცდინეს ჯვარის წერის დროს. მაგრამ, ჩვენის აზრით, ამ შემთხვევაში უნდა ისჯებოდეს ეკლესიის კრებული კი არა, არამედ ის პირნი, რომელთაც შეცდომაში შეიყვანეს ეკლესიის კრებული. ჩვენის ფიქრით, სრულებით საჭირო არ არის სხვა-და-სხვა საჭირო საბუთების მოთხოვნა; საჭიროა მხოლოდ შემოღებულ იქმნეს შემდეგი წესი: სამღვდლოებამ საიდუმლო ქორწინებებს წინ უნდა გაავებოს თავ-დებებს იმათი მნიშვნელობა და აუხსნას მათ, რომ, თუ შემდეგში გამოცხადდა რაიმე სიყალბე, ისინი სასიძოს და სასძლოსთან ერთად პასუხს აგებენ საეკლესიო და სამოქალაქო კანონთა წინაშე, შემდეგ იქვე, ჯვარის წერის წინად, დაფიცოს ისინი სახარებაზე და ჯვარზე, შემდეგ ხელი მოაწერიოს თვითოვეულს მათგანს».

საეკლესიო საბუთზე? თუ ასე მოეწყობა საქმე, მაშინ სასიძო და სასძლო წამოიყვანენ ისეთ თავდებთ, რომელნიც კარგად იცნობენ მათ. მხოლოდ ამისთანა პირნი დათანხმდებიან ფიცის მიღებაზე, რადგან ეცოდინებათ, თუ რა პასუხის გებაში მიეცემიან ისინი. ცრუ-ფიცსათვის; ამ შემთხვევაში მღვდელი თავისუფალი იქმნება ყოველივე პასუხის გებისაგან და არც არავის უარს ეტყვის ჯვარის წერაზე».

სხვა გაზეთებიც ეთანხმებიან ხსენებულს გაზეთს იმაში, რომ პასუხის გებაში მიცემულ უნდა იქმნენ თავდებნი და არა მღვდლები და შემდეგ დასძენენ, რომ სამღვდლოება სრულებით თავისუფალი უნდა იყოს ყოველივე საბუთების მოთხოვნისაგან. ხსენებული გაზეთები ამბობენ, რომ საჭირო ცნობების შეკრება სასიძოს და სასძლოს შესახებ სამოქალაქო და ადგილობრივი პოლიციის საქმეა. ადგილობრივი პოლიციას ყოველივე საშუალება აქვს, რომ მოსთხოვოს ყოველივე საჭირო ცნობები სასიძოს და სასძლოს შესახებ იმ ადგილების სამსახულო დაწესებულებათ, საიდანაც არიან სასიძო და სასძლო და, როცა მიღებულ იქმნება საჭირო ცნობა, მღვდელს შეუძლია ამ საბუთის ძალით დასწეროს ჯვარი. თუ ეს ზომები იქნა მიღებული, მაშინ ყალბი საბუთების შემწეობით ჯვარის-წერის რიცხვიც შემცირდება და მღვდლებიც განთავისუფლდებიან უბრალო საყვედურისაგან».

აგრეთვე მწავალნი ემდურებიან მღვდლებს, რომ ისინი ყველა უბრალო საბუთებზე ითხოვენ 80 კ. მარკებს. მაგრამ ამისთანა სამდურავი უსაფუძვლოა. ჭეღვამ კარგად უნდა იცოდეს, რომ ამ მარკებისაგან მღვდლებს არავითარიმე სარგებლობა არ ეძლევათ. აქ მხოლოდ მღვდელი ასრულებს კანონის მოთხოვნილებას. მართი სიტყვით დრო არის, რომ ზემოთ აღნიშნულს საგანს ყურადღება მიექცეს. ამას ითხოვს ეხლანდელი დრო და ხალხის მდგომარეობა. მოუხერხებელია, რომ მეოთხე და მეხუთე საუკუნეში არსებული კანონებით იხელმძღვანელოს დღესაც მღვდელმა.

ქურნალ გაზეთების გამოცემის საქმის სიძნელე ჩვენში.

ახალი გაზეთის «მეურნე»-ს დარსების გამო ჩვენ წავიკითხეთ გაზეთს «ივერია»-ში ერთი საყურადღებო მოწინავე სტატია, რომელც ცხადად და ამკარად გვიხატავს ქურნალ-გაზეთების გამოცემის საქმის სიძნელეს ჩვენში. მოგვყავს ზოგიერთი ადგილები ამ საყურადღებო სტატიიდან:

«ჩვენში სალიტერატურო მოღვაწეობა საერთოდ და ქურნალ-გაზეთობის საქმე საკუთრივ ჯერ კიდევ მსხვერპლს ითხოვს მოღვაწისაგან. ქურნალ-მეგაზეთე გარდა იმისა, რომ უწყალო შრომას უნდა დაეტყვევინოს, დრო და ყამი უნდა შესწიროს და თვალები გაიწყალოს აუარებელ ჯაფისაგან, ხშირად იძულებულია ყოველს ამას თავისი ცოტად თუ ბევრად შეძლებული ჯიბეც ზედ დააბერტყოს. ამ ნაირად ორგანიზაციე უნდა გაიჭიროს საქმე და გაიორკეცოს უამისოდაც მძიმე და რთული საქმე მწერლობისა და მოღვაწეობისა. ჩვენ აქ იმას აღარ ვახსენებთ, რომ კოლობუზების ბზუილსაც უნდა გაუძლოს და ჭია-ღუების უკბილო კბენასაც».

«ამიტომაც, როცა ჩვენში კაცი ვინმე თავს იმეტებს და ქურნალ-გაზეთობას ხელსა ჰკიდებს, დიდის პატივის-ცემით სახსენებელია და უმადურობად მიგვაჩნია, თუ ვინმე გულის-ტკივილით და სიყვარულით არ მოექცა ამისთანა ცოტად თუ ბევრად თავგანწირულს კაცსა».

«რა თქმა უნდა, რომ ყველგან და ნამეტნავად ჩვენში ყოველ გვარს ქურნალ-გაზეთობას პირველ ხანებში ბევრი ნაკლი, ბევრი უძღულება და უღონობა ზედ-დაჰყვება ხოლმე, მაგრამ ამას-კი აღარავინ ჰკითხოვს, რა ძნელია რომ პირველ ხანშივე ახალი დაწყობილება, ნამეტნავად ახალი სალიტერატურო ორგანო მთელის საფესვით, მთელი სისრულით გამოგვიჩნდეს და დაგვენახოს. ამის არ-გამკითხველი, ამის არ-შეუგნებელი დიდის ჰკუეის პატრონი არ უნდა იყოს, როგორც ის, რომელიც მოითხოვს, რომ დღევანდელ დღეს დარგულმა ვაზმა დღესვე, დარგვისავე უმალ, ყურძენი დაიხსას. ჩვენ გვეჩინა, რომ ამისთანა დამწუხრებელი კაცი არც კარგი გულისა უნდა იყოს, იმიტომ-რომ კარგი და პატიოსანი გული არ დაავალებს კაცს, შეუძლებელი შესძელიო და არც უსაყვედურებს, რატომ არ შესძელიო».

«შველას თავისი ღრო აქეს, თავისი ქამი, თავისი გარემოება და მიზეზი და ამავს თავზედ ვერაინ ვერ გადახტება, იმიტომ-რომ ამ ქვეყნიერობაზედ არაფერი ჰქნდება, არაფერი იბადება საესებით, სისრულით და დამთავრებით».

«ახალმა წელიწადმა მოგვივლინა ახალი მოძმე. დაიბადა «მეურნე». სახელი და დიდება იმ კაცს, ვინც ეგ ფრიად საჭირო საქმე ითავა და არ შეუშინდა არც ჯაფას, არც ხარჯს, არც გულ-ღებობას ზოგიერთისას, რომელსაც წვენში წესად აქეს კიცხვა-კილვით პირველ ხანშივე გული მოუკლას საქმის დამწყებსა, ხალისი გაუფუტოს და უმადურობის წხამი გადაახხას წმიდა საქმეს. ჩვენ ამითი იმის თქმა არ გვინდა, რომ თუ რამ ნაკლი ექმნება ამ ახლს გაზეთს, ამაზედ ხმა არაინ ამოიღოს. «მეურნეს» რედაქცია იმოდენად მიხვედრილია, რომ თვითონაც არ იკადრისებს ეს მოსთხოვოს ჩვენს საზოგადოებას და ამასთან ძალიან კარკადაც იცის, რა ძნელი და რთული საქმე აქეს ნატვირთი და აქ ყველას გულის მოგება, ყოველისფრით სავსეობა ყოველად შეუძლებელია. ამიტომაც ყოველს კეთილ-მყოფელს ჩვენის ქვეყნისას ფართო გზა აქეს გახსნილი თავისი რჩევა ამცნოს რედაქციას, თავისი აზრი გაუხიაროს. ხოლო «მეურნის» რედაქციას სრული საბუთი და სრული სიმართლე აქეს, ყველას ჩვენ ანს მოსთხოვოს პატრიის-ცემით მოქცევა, გულ-წრფელი და გულ-მტკივნეული რჩევა და აზრი».

ამას ჩვენის მხრით უნდა დაუმატოთ, რომ ჩვენში ხშირად ხელის შეწყობისა და წაქეზების მაგივრად ხელს უშლიან და სიხალისეს უკარგვენ ჟურნალ-მეგაზეთეთა. ზოგიერთებს ჟურნალ-გაზეთების გამოცემის საქმე აღდგოვად მიიჩნიათ და იმასაც ფიქრობენ, ვითომც გამოცემათა რედაქტორები მდიდრდებოდნენ გაზეთის შემოსავლით!..

დაბა ბაღდათიძემ.

(ქუთაისის მაზრაში).

ღ. ბაღდათიძემ ხუთი ვერსის სიწორზე მდებარეობს ერთი სოფელი, რომელსაც სახელად «წყალთა-შუა» ჰქვია. ამ სოფელში არის ერთი ქვიტკირის ძველი და ნახევრობით დანგრეული ეკლესია. ამ ეკლესიას დასავლეთის მხრით ჩამოუდის მდინარე წაბლარის-ხევი, ხოლო აღმოსავლეთით მდინარე ხანისწყალი; ეს ორი მდინარე ეკლესიის ქვემოთ უერთდებიან ერთი-ერთმანერთს. ამ ძველ ეკლესიას მშვენიერი ქვიტკირის გალავანი აქეს შემოვლებული. საკუროხეველის ცა დღესაც უნებლად არის დაცული. ეკლესიის ყველა კედელზე შიგნით მიშენებულია მშვენიერი ანგური. ეკლესიის სიმაღლე, თუმცა იგი დღეს ნახევრობით დანგრეულია, ხუთი საფენი იქნება; შიგნით ეკლესიას სიგანე აქეს თექვსმეტი ადლი, ხოლო სიგანე ცხრა. ბაღდათის გარდა ეკლესიას კიდევ სხვა კედელი ჰქონებია შემოვლებული. ეს კედელი ეკლესიის კედლებიდან საყენ ნახევარზე ყოფილა დაშორებული. ამ მეორე კედლის ცა ეკლესიის კედლებზე ყოფილა მიშენებული. დასავლეთის, სამხრეთის და ჩრდილოეთის მხრით, საიდგანაც ეკლესიას აქეს შესავალი კარები, აღმართულია ოთხ-ოთხი სვეტი, რომელნიც მშვენიერის ხელოვნებით არიან მოჭრილნი და ზემოდან ამ სვეტებს ბაღდათის მზგავსად ცა აქვსთ შეკრული. სამხრეთის კარებიდან ეკლესიის შესავალამდე მშვენიერი თლილი ქვის იატაკია გაკეთებული. ამ ეკლესიის ზოგიერთი სვეტები დღესაც უნებლად დგანან. ეკლესიის გარშემო იმდენი თლილი ქვა, ქვის სვეტები და მთელი ანგური ჰყრია, რომ ერთ კარგს ეკლესიას ეყოფა ასაშენებლად. მთელი ანგური უკანასკნელი სამი საფენი გამოვა. ეკლესიას ჩრდილოეთით აქეს მოდგმული სამწირელო, რომელშიაც 1860 წლამდე წიგნ-ლოცვა სრულდებოდა. ეკლესიის დასავლეთით ყოფილა აღშენებული სამრეკლო, რომლის ქვეშ ყოფილა სადგომი

ოთახი, ხოლო ზემოთ გაკეთებული ყოფილა რვა თითო საყენიანი სვეტი. მს სვეტები დღეს ყველანი მიწაზე ჰყრიან. როდის და ვის აღუშენებია ეს ეკლესია, არავინ იცის. წარწერებიც არ არიან მ-ს კედლებზე, რომ მათი შემწეობით კაცმა შეადგინოს რაიმე აზრი ამ ძველ ნაშთზე. დღეს მე მინდა მოუთხრა მკითხველს ის ზებირ-გადმოცემა, რომელიც ხშირად გამოიგონია მოხუცებული კაცებისაგან ამ ეკლესიაზე. მოსწრებული კაცები ამბობენ, ვითომ ამ ეკლესიის დასაველეის კარებზე, ყოფილიყოს შემდეგი წარწერა ბერძნულს ენაზე: «ამ ეკლესიაში არის შენახული ბევრი ფული და როცა იგი დაიქცეს, ამ ფულებმა აღაშენოს». ის ადგილი კი, სადაც ფულები ყოფილა შენახული, ნაჩვენები არა ყოფილა. რადგან ბერძნული ენის მცოდნე არავინ ყოფილა იმ დროში, ეს წარწერა უყურადღებოდ ყოფილა დატოვებული. 1823 წელში დაბა ბაღდათში მდგარა რუსის ჯარი. შრთ დღეს რამდენიმე სალდათი წასულა ტყეში სოკოსაძებნელად. სალდათებს შემთხვევით გაუვლიათ ამ ეკლესიის მახლობლად და შიგ შესულან. სალდათებს დასაველეის კარების ზემოთ შეუნიშნათ წარწერა. ამ სალდათებში ერთი ბერძნული ენის მცოდნე ყოფილა. მას წაუკითხავს ეს წარწერა, მაშინვე უკან დაბრუნებულა და კაპიტანისათვის შეუტყობინებია ეს ამბავი. კაპიტანს მაშინვე გამოუკითხავს, თუ ვის ეკუთვნოდა ის ადგილი, რომელზედაც ეს ძველი ეკლესია მდგარა. კაპიტანისათვის მოუხსენებიათ, რომ ეს ადგილი ეკუთვნის თავადს მაინოხროჩხვიძესო. მაშინ კაპიტანს შეუთვალა ჩხვიძისათვის: თქვენს ადგილში ერთი ნახევრობით დაქცეული ეკლესიაა, ამ ეკლესიაში ბევრი ანგურია და ნება მომეცით, რომ ანგური წამოვიღო, ფურნის გასაკეთებლად მინდაო. თავად ჩხვიძესაც ნება მიუცია კაპიტანისათვის, რომელსაც მაშინვე წაუყვანია რამდენიმე სალდათი, მისულა ეკლესიაზე და დაუწყო ფულების ძებნა. ბარედგან ყარაულები ჭყავდათ თურმე დაყენებული. ხალხის შესახედევად სალდათებს თურმე ცოტა-ოდენ ანგურსაც აზიდვინებდნ ბინაზე. ჩვენებურ კაცს მაშინ რუსის ძალიან ეშინოდა და ვინ მი-

ეკარებოდათ მათ ეკლესიაში. დიდის ძებნის შემდეგ კაპიტანს მიუგნია ფული. რომელიც სამკვეთლოს ზემო კედელში ყოფილა შენახული. ამ კედელში დღესაც არის ცარიელი ადგილი დატოვებული, რომელიც სიძალით და სირგვლით ორი ადგილი იქნება. აუბათ ფულის ქურკული აქ იყო შედგმული. როგორც კი უნახავს ფულები, მაშინვე ანგურის ზიდვისათვის თავი დაუნებებიათ. თუმცა ეს მოთხრობა ძნელი დასაჯერებელია, მაგრამ არც სულ სიმართლეს უნდა იყოს მოკლებული. ეკლესიას შიგნით ძალიათ ჩამოქცეული აქვს თლილი ქვები და ანგურები. შუაკის ხელოთ ეს ქვები და ანგურები არ ჩამოცივდებოდნ და, თუ კაცმა ჩამოანგრია, კიდევ წაიღებდა და მოიხმარებდა. მაშ ეკლესიის დამამგურველს სულ სხვა რამე ჰქონებია სახეში და არა ქვის და ანგურის წაღება. მართალია, ზემოთ აღნიშნული წარწერა დღეს აღარა ჩანს, მაგრამ არ შეიძლება კაცმა ამ ეკლესიის ქვებზე რაიმე წარწერა ვერ ნახოს. ჩემის აზრით ურიგო არ იქნება ამ ძველ ნაშთს ყურადღება მიაქციოს არქეოლოგიურმა საზოგადოებამ.

მღვ. გ. მაჩიტაძე.

შპ. ნინას ქართვალთ განაანათლებლის დღესასწაულობა თბილისში 14 იანვარს.

მისმა მალალ ყოვლად უსამუქდელოესობამ, საქართველოს ექსარხომა პალოადმი 13 იანვარს დიდის აბით შეასრულა დამის თევით ცისკარი სიონის საკრებულო ტაძარში. სისკარზე აუარებელი მლოცველები დაესწრნენ. სასკრის გათაების შემდეგ მათმა მეუფებამ მლოცველებს დაურთა პატარა წიგნაკები, რომლებშიც აღწერილი იყო წმიდა მოციქულთსწორის, საქართველოს განმანათლებელის ნინას ცხოვრება და ღვაწლი.

მეორე დღეს, ნინაობას, სიონის ტაძარში მწირველი ბრძანდებოდა ყოვლად უსამუქდელოესი ვის-

კოპოსი ალექსანდრე. წირვა იყო ქართულს ენაზე ქართული გალობით. წირვაზე დიდ-ძალი მლოცველები დაესწრნენ. წირვის გათავების შემდეგ მღვდელმა ლავითაშვილმა წარმოსთქვა დღის შესაფერი სიტყვა წმ. ნინოს ღვაწლზედ.

ამავე დღეს მისი მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობა, საქართველოს ექსარხოსი პალლადი მიპატრუებული იყო საწირავად წმ. ნინოს ღვთათა სასწავლებლის სასახლის ეკლესიაში. წირვაზე დაესწრნენ: მთავარ-მართებლის თანაშემწე გენერალ ადიუტანტი ს. ა. შერემეტევი თავის მეუღლით, რომელიც ითვლება წმიდა ნინას ღვთათა სასწავლებლის მოსწავლე ქალთა დამხმარე საზოგადოების თავს მჯდომარედ და ამავე საზოგადოების თავს მჯდომარის მოადგილე ქალბატონი მ. ა. შარვაშიძისა, ძავეკასიის სამასწავლებლო ოლქის მხრუნველი პ. პ. იანოცკი, გენერალ-ლეიტენანტი თავადი ზ. ბ. ჭავჭავაძე და სხვა წარჩინებულნი პირნი. წირვის და სამადლობელი პარაკლისის შესრულების შემდეგ ყველა დამსწრენი და ბერძენე მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესი პალლადი შებრძანდნენ სასწავლებლის სასადილო ოთახში, სადაც შეკრებილნი იყვნენ მოსწავლე ქალები, რომელთათვის აქ მომზადებული იყო სადილი, ხოლო სტუმრებისთვის—საუზმე. საუზმეზე მიერთვეს სადღეგრძელოები ხელმწიფე იმპერატორის, ხელმწიფე იმპერატრიცის, მემკვიდრის, დიდი მთავრის მიხეილ ნიკოლოზის ძის და დიდი მთავრინა ოლგა თეოდორეს ასულისა, მთელი სამეფუფეო სახლობისა და სხვ. ხელმწიფე იმპერატორის სადღეგრძელოს შემდეგ მოწაფე ქალებმა იგალობეს ხალხური სიმღერა „ღმერთო დაიცევ ხელმწიფე“. სხვა სადღეგრძელოებზე მოწაფეების ხორო ჭვალობდა «მრავალ-ჟამიერს» მართულსა და რუსულს ენაზე. მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესმა პალლადიმ მადლობა გამოუცხადა მგალობლებს, კარგად გალობისათვის. წირვის და სამადლობელი პარაკლისის შესრულების შემდეგ მისმა ყოვლად უსამღვდელოესობამ, საქართველოს ექსარხოსმა პალლადიმ წარმოსთქვა სიტყვა, რომელიც მიმართული იყო ამ

სასწავლებლის ქველ-მომკმედი საზოგადოების წევრთა და მოსწავლე ქალთადმი.

ამ სიტყვას ჩვენ დაებეჭდავთ შემდეგ ნომერში.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

აწმყო წელიწადი ბედნიერ წელიწადად უნდა ჩათვალოს თბილისის სასულიერო სემინარიის ღარიბ მოწაფეთათვის. ჩვენ გვაცნობებენ, რომ თბილისის სემინარიის მთავრობას წელს შეეძლება შესაფერი შემწეობა აღმოუჩინოს ამ სემინარიის ღარიბ მოწაფეებს, რომელთა სასარგებლოდ შეუწირავსთ ფულები შემდეგ პირთა: მის მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობას, საქართველოს ექსარხოსს პალლადის—175 მან., მათ ბრწყინვალეობას ძავეკასიის მთავარ-მართებელს თავადს ღონდუკოვ-ქორსაკოვს—400 მანეთი და მის ყოვლად უსამღვდელოესობას, იმერეთის ეპისკოპოს ბაბრიელს, რომელსაც შეუწირავს 120 მანეთი სემინარიის ღარიბ მოწაფეთა დამხმარე «ძმობისათვის». ბარდა ამისა მის მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობას, საქართველოს ექსარხოსს პალლადის სემინარიის ღარიბ მოწაფეთა დასახმარებლად გადაუცია 500 მანეთი იმ 2700 მანეთიდან, რომელიც დარჩენილა წაჩხვლს წელში ყველა ხარჯების გასტუმრების შემდეგ; ამას ისიც უნდა დაუმატოთ, რომ 1887 წ. სემინარიის სამმართველოს გადაუხდია სამი ათასი მანეთივალი, რომელიც წინა დროიდან ირიცხებოდა თურმე სემინარიაზე.

* *

რუსული გაზეთები გვაუწყებენ, რომ აკადემიკოსს მ. ა. ზიჩის უკვე დაუხატავს რამდენიმე სურათი წმ. მოციქულთ-სწორის ნინას ცხოვრებიდამ. ამ სურათებზე უნდა მორთონ ამ წმიდანის სასაფლაო

ზოდბის მონასტერში, რომელიც იმყოფება სიღნაღის მაზრაში.

* *

უწმიდესი სინოდის ობერ-პროკურორის განკარგულებით, როგორც გვაუწყებს რუსული გაზეთი «სამშობლო», ამ მოკლე დროში დაარსებულნი იქმნებიან განსაკუთრებითი რჩევები, რომელთაც თვალყური უნდა ადევნონ ეკკლესიის ფუძებს და სტარობსტებს; ამ რჩევების წევრებად, როგორც წინადაც ვსწერდით ჩვენს გაზეთში, იქმნებიან სამრევლოსაგან აღმორჩეული ორი ან სამი პირი ადგილობრითი მღვდლის თავს-მჯდომარეობით. შოველივე ხარჯი ეკკლესიისა უნდა მოხდეს ამ რჩევების გადაწყვეტილებით.

* *

ამას წინადაც «სამეურნეო საზოგადოებამ» ამოიჩინა კომისია, რომელსაც უნდა გადაეწყვიტა, თუ რა გვარი სკოლა უფრო სასარგებლო იქნება იმერეთისათვის—ბალოსნობისა, თუ მებოსტნობისა; ამ კომისიის გადაწყვეტია, რომ იმერეთში დაარსებულ იქმნეს მეღერეთობის სკოლაო. მაგრამ როდის ან სად გაიხსნება ეს სკოლა, ჯერეთ გამოცხადებული არ არის.

* *

რუსული გაზეთი «სამშობლო» გვაუწყებს, რომ უწმიდესი სინოდის სოფლის სამღვდლოების მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად ნება მიუცია სამღვდლოებისათვის, რომ მან თვითოეულს ეპარქიაში დააარსოს დამხმარე საზოგადოებანი და შექმნას გელგამსესხებლნი კასებო.

* *

მუთაფისის გუბერნატორის უ. ბროსმანს შეუწყვეთია მხატვარის ბ. მიკოშინისათვის ქალაქ ბათუმის ეკკლესიის კანკელის გაკეთება.

* *

წმ. ნინოს დედათა სასწავლებლის ზედამხედველმა ქნმა ნიკთუროვისამ, რომელიც 18 წლის განმავლობაში დიდს მეცადინეობით და საქმის ცოდნით აღსრულებდა თავის მოვალეობას, ამ ხანებში დანება თავი ხსენებულ სასწავლებლის ზედამხედველობას. იმის შადგილედ ასახელებენ გრაფინია ტონოვნიცინას». («ივერია»).

ს ი ტ ვ ე ჯ ა

დღესასწაულსა ზედა ღირსისა დედისა ჩვენისა და მოციქულთა სწორისა ნინა ქართველთ განმანათლებელისა. 14 იანვრს 1887 წელსა, თქმული არქიმანდრიტის მაკარის მიერ.

«ეგრეთ ბრწყინვდინ ნათელი თქვენნი წინაშე ვაცთა, რათა იხილნენ საქმენი თქვენნი კეთილნი და აღიდებდენ მამასა თქვენსა ზეცათასა». (მათ. 5, 16).

ამ სიტყვებით მ.ჭმარათა, მართლ-მადიდებელთა ქრისტიანთა, მსცხოვანნი ჩვენნი თვისთა მოციქულთა, რომელთაც ამზადებდა თავის შემდეგ მთელი ქვეყნის განმანათლებლებათ. ღვთაებრავი მოძღვარი ამით ამცნებდა თვისთა უპირველესთა მოწაფეთა, რომ მათ უნდა მოაქციონ ქვეყანა, რომ მათ უნდა განანათლენ კრნი არა მარტო სიტყვითა, ქადაგებითა, არამედ იგინი თავიანთი უოფე-ქვეყნით ღვთაებრებო უნდა იყენენ მგაღითად, ნათლად «დახელებულთათვის», რათა ამა უკანასკნელთა იხილონ რა საქმენი მათნი კეთილნი, მათთანავე აღიდებდენ მამასა ჩვენსა ზეცათასა.

ღვთიურ-შემოკრებულთა ეწინა და ქრისტეს მორწმუნეთა შვილთა! ეს მცნება არა მარტო წმიდათა მოციქულთათვის იყო სავალდებულო, —იგი სახელ-მძღვ-

ნელა მტნება ჩვენთვისაც უკვლავ ქრისტიანისათვის; ამ მტნებით «მაცხოვარი და მხსნელი სოფლისა» თხრობებს ანა მარტო პირად სიმატლეს და სიწმიდეს თვითრეული ჩვენგანისას, — ანამედ უკვლავ ვაღდებულა თვისის ცხოვრებით შეიტანოს თავის მოყვასის ცხოვრებაში, შემდგომისა და გვარად, თავისი სხივი სიმატლესა, სიკეთისა და სიყვარულისა, — უკვლავ ჩვენგანი ვაღდებულა თავისი მატალით და უოფა-ცხოვრებათ გზას უნათებდეს თავის მოყვასს «გზა აჩუღის», უველანი დაკადგეთ იმ საერთო გზას, რომელიც მიგვიყვანს მამის ჩვენისა ზეცისადრი; აქ «შენ-ჩემობას», ქრისტიანება, ადგილი ანა აქვს: უკვლავს შრომა და წადილი მიმატრული უნდა იყვეს «საზოგადო» სიკეთისადმი, რომ უკვლავნი ღიქსი გახედეთ «შვილ-ღუთისა» უოფად და უკვლავს შეკვეთლას «ერთითა პირითა და ერთითა გულისათა» მისი ღიღება და თაყვანის-ცემა.

ამ საღმთო მტნებაზეა, ძმანო, აღშენებული რატორც კერძო ერის, ისე მთელი ვაწლადობის ისტორია. უკვლავ ერს ჭეუღა ისეთი პირნი, რომელნიც ამ ერისათვის სასელმძღვანელო ვარსკვლავად გარდაჭრეულან; მათ ცხოვრებას, საქმეს და მოღვაწეობას შეუტანია ამ ერში იმისთანა ბრწყინვალე სხივი, რომ მთელი ერი ამ სხივის გამოღვიძებით გამოასულა და ღამდგარს ჭკობა-რბობის გზაზედ. რასაკვირველია, ძმანო, უველან მომაკვდავი ვერ გახდება თავის ერის წინამძღვლად, — ამას ანც მაცხოვარი ითხოვს, ქრისტიანება, მიტრამ რომ თვით განკუთვმ ზოგს მისცა ათი ტალანტი, ზოგს ხუთი, ზოგს ორი, ხოლო ზოგს ერთი; მაშა საღამე აქ ერთნაირობა შეუძლებელია. მაგრამ ის ვი მტკიცედ უნდა გავსოვდეს, რომ შეძლებიან და გვარად უკვლავნი ვეშასურათ ერთმანეთს. მაცხოვარი სხვა ადგილს ბრძანებს, რომ ერთი პირი წყლიც რომ დააღვინებ შენ მწუხრვალე მოყვასსა, — ეს სიკეთეც ვი დაგიფასდება ზეცის სასუფეველშიო. უკვლავ საქართველოს შვილს ან შეუძლიან, ძმანო, მეორე ნინაობა გაუწიას თავის ერს, მაგრამ უკვლავ ქართველი ვი მოკვლავნი ვართ ერთი ერთმანეთს ხელი მივცეთ და ერთად გაუდგეთ იმ გზას, რომელიც გამოგვიკვლია და გვიჩვენა ჩვენმა ღიქსმა, მოციქულთა სწორმა და საქართველოს განმანათლებელმა დედამ.

ქართველო! დღევანდელ დღეს, ჩვენი საერო დღესასწაულის დღეს, ჩვენი სამშობლო «ცისკრის» დღეს, მოკმატავთ ამ საღმთო ადგილიდგან: თხრობეტი საუჭუნე შეურყეველად, მტკიცედ ადგამ «გაკვლეულ გზას» ჩვენი სამშობლო. ეს თხრობეტი საუჭუნე საქართველოს

შვილთა ერთგულებისა ესლა თავს გვადგა, ქართველო, თავს დაგვეჭერია და ითხოვს პასუხს: რა იქნა, სადა ანს ესლა ის სჯულისა და მამულისათვის თავ-დადებული საქართველოს ერი, რომელმაც უძლო უოკვლავ გვარ ურცხვ განსადღელს, მოწვეულს მის ზედა ადგილი საუკუნობის განმავლობაში? რა პასუხს მივცემთ ისეთს, მემამულენო, რომ ჭირის ოფლმა ან დაგვასხას და სიღრხელის ცრეხლმა ან დაგვეწკაპს! საქართველოს, ქართველო, ესლა აღარ ივლებს ურცხვი და უსჯულო მტრე, «აწ აღარ ერჩის გულისა კასპიის ღელვა, შვილ ზღვის ზვირთი ნაცვლად ჩვენთა პოსისსლე მტრეთა აწ მოკვიკვირან მრავლის მხრით ჩვენთა მოძქეთა»; იქ, სადაც აქამდინ ხმლით და ძალით ჭეულაობდა ქართველი, მუნ სამძვიდობო მოქალაქის მართავს აწ ხელი», მაგრამ რაღა იქმნა, სადა განჭქნა ის, «საღმერთო სულ», რომელიც ივერისა შთაუდგა ღუთის-მშობლის მოციქულმა და რომლითაც საქართველო სტოცხლებდა თხრობეტი საუჭუნე? სადაღა ის «ძლიერი სული», რომელიც ნინას სჯულმა შექმნა ჩვენნი წინაპრნი, ერთგულნი, მტკიცენი და თავ-თადებულნი მამულისა და სჯულისათვის.

ნუ მოკატეუებთ, ქართველო, ჩვენი თავს: რაც ვიყავით, იგი აღარ ვართ; ერთვინული სიღრცხლას ძალა და სურვილი აღარ გვაქვს, წაგვერთვა მხნეობა, დაგვიზღუნვდა წადილი ზენობით ურთიერთ არსობისა, ახალმა საქართველომ აღარ იცის, თუ რა არის საერთო გრძობა, საერთო სიყვარული; მოქმალა მას ის სულიერი ურთიერთ-არსი ვაქმირი, რომლითაც ერეკრებს უოკვლი ერი; ესლანდელი საქართველო ის მტკიცედ, მძურადღა ერთად შეკავშირებული ერი აღარ არის, რომელსაც მთელს ივერისა ემანდენ, ერეკრული «სსუული» თუ მთლად დაშლილი ან არის, დაუძღურებულია ისე, რომ მის «ნაწილთა» შორის შემაკავშირებელი ძარღვი ოდნავლა სტემს, ოდნავლა მოძარაბს, უკვლავნი გუცვლდელკვედით, საზოგადო სენი აღარ გავწუხებს და საზოგადო ბედნიერება აღარ გვასხარებს: უკვლავ შემოკვლედეთ თავ-თავიანი რომლისა ვარკე წრე თუ გინდ «ქვა ქვაზღად» ნულარ იქნება.

აღარ არის ერთობა, ერთი მეორეს აღარ ვარკვივართ, ერთმა მეორესი აღარ ვიცით რა. «ბრწყინავკის ნათელი თქვენი წინაშე თქვენთა მოყვასთაო!» სადაღა აქ საღმერთო და ერეკრობის სულის შთამდგომელის მტნების კვლი... ახალმა საქართველომ გარდაუხვია თვისთა დიდებულთა და ერთმანეთისათვის თავ-დადებულთა წინაპრთა გაკვლეულ გზას, მაცხოვრის მტნება, შემო-

ტინილი ჩვენი ნეტარი დედის მიერ საქართველოში და მის სულსა და გულში გამჯდარი, აწ მიერა დავიწყებას. საქართველოს შეცდენა! ეს მტნება ურთი-ერთ აწისი სიყვარულისა, სიკეთის ძმობისა, ყო უპირველესი სიმტკიცის ძალა ძველი საქართველოსი: ჩვენთა მამა პაპათა. და დავივიწყეთ ეს მტნება და კიდევ დავცა საქართველოს კრახინობა; ნინას სჯულმა განმტკიცა ქართველთ სამშობლო, ღმერთი ამ სჯულის დასუსტებამ დასუსტა ჩვენი კრძნული «სხეულიცა».

სამწესწარმა, სავალალოა, ქართველნი, ჩვენი აწინდელი მდგომარეობა, მაგრამ მდგომარეობისა—სასოჯობის, იმედის წარმეკეთი გი არ არის: ისევე ჩვენ სულში. ვე, საქართველოს შვილნი, ჩვენი სიუკეთესო ბედი, ჩვენ სულშივე აწ მდგომარეობის გასწორება და სანატრული მამაკალის მიცემა სამშობლოსი. ეს სამუალება ქართველნი, წინააღი უკვე ჩვენი დიდებული გრძელ-ჟამიერ «წარსულთ»,—იგი მდგომარეობის ცხოველ მუთყელის სჯულის ადგენაში და აუვაებაში, რომელმაც პირველადვე აღამდლა და კრძნული სული შთაუდგა «ჩვენ ძველს მამულსა».

ვინ უნდა იკისრეს ამ მძიმე, მაგრამ უმადლესი და ხალხმართო მოვალეობის ტვირთი? პასუხი ერთია—ეველმ უნდა იტვირთოს ეს მოვალეობა: დიდი, პატარა, გაცი, ქალი, კრი, მღვდელი ეველა ერთად, მშურად უნდა ეწოდეს ამ ულელს.

მაგრამ ამ ჩემ მოძღვრებაში, დღევანდელს დღეს, საქართველოს მშობლის, საქართველოს აღმზრდელის, საქართველოს დედის დღეს მოგმართავთ პირველად თქვენ, საქართველოს დედანო! «დღეს ეჭირება მამულს მხეობა, დღეს გამომხდება, ვინ არის კოვული, ვის უფრო გიყვანს, დანო მამული! ბევრი რამ არის ხელის შემწეობი ერის გაბედნიერებაში, საქართველოს ასულნი. მაგრამ არ იქნება გაზვიადება, რომ ადვილათ რომ ბედნიერება ანუ უბედურება, განათლება ანუ უმეტრება, აძალდება ანუ დაცემა რომლისაშიც კრახის მომეტებულ ნაწილად და უპირველესად დამოკლებულია იმ ზედ-გავლენასევე, რომელიც დედის უჭირავს თავის რჯახობაში. თქვენსევეა. დანო, დამოკიდებული პირველი და უმთავრესი აღზრდა მომავალი თაობისა.—მამა-სამამე თქვენ სულშია მომეტებული მომავალი კრახისა. ამ შემთხვევაში არ გავზვიადებთ ადვილათ, რომ დედის მომეტებული გავლენა აქვთ თავის კრძნულ, მიხედ დიდთა სასულემწიფეთა მხურებულს. აღზრდა, ის უდიდესი სულიერი ძალა, რომელიც ერის მისცემს. რომელსაც განებას გზას; ხადი, საფუძველი ამ აღზრდისა ხომ მთლად დედების სულშია.

გაცი იზადება ქვეყნისევე ყოვლად უსუსურა და ამიტომ მთლად დამოკიდებულია თავის მომბლებიანებას, რომელიც შესასებ სანსმელ-საჭმლისა, რომელიც დაიწყოება ერთად ბავშვის პირველი ძეძუს წიკნადგანვე; იგი სწავლობს ყოველივეს პირველად ბავშვით; პირველი მისა მსწავლებელი და აღმზრდელი მავალითა: რაც დაეთესება ნორმ ბავშვის გონებაში და გულში, ისევე ამოდგამს ფესვს და გაიშლება შემდეგ მის ასაკობაში; ასე რომ ფესვი ჩვენი ხასიათისა და მადრეკილებისა ყოველთვის დარგულია ჩვენ აკვანშივე. ამიტომ, დედანო, თქვენ მაგალითს უპირველესი მნიშვნელობა აქვს. ვამბობ—თქვენ მაგალითს-მტკი—მიტომ, რომ სახელი თქვენი სამტელობებელია, თქვენი სამეფოა, სადაც თქვენი უფლება უსუსურ და ნორმ ქვეშევრდომისევე განუსაღვრეულია. შემხნეულია,—და ეს ასეც უნდა იყოს,—რომ ბავშვები დედის უფრო მომეტებულად და საღისაანათ მიმართვენ ხალხე ყოველ შემთხვევაში, მამამ მამას. დედა არის მათი მაგალითი, რომელიც მათ ყოველთვის თვალწინ უდგათ,—მის შესტყობან, მის უდებენ ყურს და მასვე ბძვენ; დედის ჩვეულებანი ხდებიან ბავშვის ჩვეულებად, მისი ხასიათი გარდაიცემა ბავშვის ხასიათში. მისი მოვლენა სამუდამოა: დაიწყოება გაცის ცხოვრების ცანკრიდან, გარდაიცემა მთლად მის სიცოცხლეში და მოისპობა მხოლოდ ამ სიცოცხლას მოსპობის შემდეგ. გაცის პირველი სისარული ანუ მწესობა დედის სულშია, პირველი ხელის მომართვა ანუ პირველი ხელის მოცრა, პირველი ბედნიერება, ანუ პირველი უბედურება, პირველი ხნის დაუვაება და ალერსა, ანუ პირველი ხნის დანაგვრა და დალევა შეადგენენ მისს სობლოკო ცხოვრების სურათს: მისი მიმართულება, ხასიათი, აზრი, ლტოვილებანი და მიდრეკილებანი მომეტებულ ნაწილად შედგება დედის გავლენისა. ეს გავლენი დედისა და შვილში ისე მტკიცეა, დაურღვეველია, რომ მამინაც ვი, რომელსაც ამ უგანასწიელს მოუვა დრო ცხოვრებაში შესვლისა, და მაიღუსს მონაწილეობას მის შრომაში და მწესობაში, იგი მამინც მიმართავს თავის დედას გავლენების დღეში, თუ ყოველთვის რწვენისთვის არა, ნუგემის მიღებისათვის მამინც. თვით უღარბენა რჯახობა, რომელშიაც გა ტრიალებს კეთილი, მშვიდი, მოსიყვარულე, თავდადებული, მშრომელი და სუფთა დედა-გაცი, ყოველთვის სავსეა ბედნიერებით, სიკეთით და კეთილყოფილებით; ამისთანა რჯახობაში ტრიალებს სიტკობა და მტკიცე, ნაზი ურთი-ერთ შორისი წიკრთა ვაშლი და ეს მაღლით სავსე ხნობითი წიკრთა პირველი გამაკეთილებილებულია, სიუკეთესო აღმზრდელი; ამისთანა რჯახ-

სობა სადგურის მუდრეობისა, მშვიდი და ტკბილი ნაკთ-
საყუდელისა შემდგომ შრომისა, ნუგეშინის მტკივნეული
უბედურებაში, სათესურის ბედნიერებაში, მხანარულებასა უა-
კელს ღრეს. ერთის სიტყვით, ბევრათ არ იქნება გაზ-
ვიადება, რომ ვთქვათ, თქვენ ხელშია, დედანო,
ქვეყნიური სამთხე.

მაგრამ ამასთანავე იმასაც კი მოგაგონებთ, დედანო, რომ
ქვეყნიური ჯოჯოხეთიც კი თქვენ ხელშია. თუ რა-
სობა უგეტესი და უწარბინებულესი კაცის აღმზრდელია, —
იგივე შეიძლება გახდეს უბრალოც. კაცმა პირველი
თავის სუნთქვიდგან უგანასუნელადინ რამოდენა ხნო-
ბითი სასჯელი და ტანჯვა გამოიაროს უტურური და
ბორცოთი დედის თაობით! აიღეთ, მიეცით ბავშვს გა-
საზრდელად უდიდეს, ბორცოტს და ასბატს დედა-კაცს,
— ვერასთერი შედეგი რომები ვერ გასწორებენ და ვერ
აღმოგზვრან ბორცოტს გესლს. ის ბავშვი, რომელიც
უბედურმა ბედმა ჩააგდო ამისთანა დედის ხელში, თი-
თონ ხომ გამოვა ხნობით დაჩაგრული და უჩველსა,
— სსვათათვისაც გახდება მკაცრად უბედურების წყაროდ,
სსველსაც დაუშნამავს და მოუწამლავს სატოცხლს. შე-
ნიშნულია მკაცრად ჯერ, რომ იმ შემთხვევაში, როდ-
ესაც მამა უმადილისა ხდება დედა-კაცად, ლოთად, დაუ-
დევენულად, — თუ რომ ამ შემთხვევაში დედა მანც ამ
ბავშვისა რჩება კეთილ-გონიერად და რაჟანის მზრუნვე-
ლად, რაჟანობა მანც რჩება მამის ცუდ გავლენის გა-
რედ და ბავშვები მადიან დედის პატრონის კვალზე;
მაგრამ იმ შემთხვევაში კი, როდესაც დედა ხდება უმ-
ზრუნველი, — მაგალითი ბავშვების კეთილ-მამართულებისა,
საუბედურეთ, იშვიათაა, რაც უნდა ღირსეულად იტყო-
დეს ამ შემთხვევაში მამა.

ესრეთ, საქართველოს დედანო, თქვენ ხელშია კი-
თილი და ბორცოტი მომავალი მამულისა, თქვენ ახად-
გენტ თქვენი პატრონისა შრომით სამშობლოს და თქვენ-
ვე დასცემთ თქვენი დაუდევენლობით, უზრუნველობით
და უმზრუნველსა უფა-ქვევით. თქვენ განჯვართ, თქვენ გა-
ჭირვართ ხელში თქვენი მამულის მოზარდი თაობა: «აქ
არის, დედანო, თქვენი მალაი მნიშვნელობა და თქვენი
საღმრთო ვალი». თურც ამ აღზრდაში საზოგადოებაც
მონაწილეობას იღებს, მაგრამ საძაჩვევლას ჩაყრ, თავ-
და — პირველი საქმე, რომელსაც აქვს უპირველესი მნიშ-
ვნელობა, თქვენ გუგუთნისთ, და ამიტომ უვალსუდ პირ-
ველად ამ ჩვენი საქართველოს დედის დღეს თქვენ მოგ-
მართავთ უემო მოყვანილას მაცხოვრის მცნებით: «ეგ-
რეთ ბრწვინავდეს, საქართველოს მშობელნო, ნათელი
თქვენი წინაშე შვილთა თქვენთა, რათა იხილონ რა საქმენი
თქვენი კეთილია, ადადედენ მამისა თქვენსა ზეცათსა».
მამულის ასუენო, თქვენ, — თქვენი უფა-ქვევით, თქვენი
საქმით, თქვენი ცხოვრებით, — თქვენ უნდა შაიტანეთ,
განსკუთრებით თქვენ ნორხ შვილებში, სხავი ჩვენი
ზეცადიერი მოძღვრის განმარტეილებელი სწავლისა,
სიწმიდე და სიშვიდე გულისა, მოთმინება, შემბრალე-
ლობა, შრომის მოყვარება, ერთობა, ძიობა, სიყვარ-
ული სველისა და მამულისა, — აი ეს სუელიენი თვი-
სებანი, რომელთაც უნდა სთესვიდეთ თქვენი შვილების
აღზრდაში, როგორც სიტყვით, ისე, მომეტებულად,
საქმით და ცხოველი მაგალითით, — და როდესაც მათი
ნორხი და მიძებნი სული მისწვდება ამ თვისებათა სი-
მადლესა, შვითვისებს მათ, მამინ გულ ღირჯად შეგო-
ლიანთ უცქარეთ შემდეგ მათ აღზრდას, რომელიც გა-
დავა სსვათა ხელში, — მამინ დაწმუნებულნი იყავით,
დედანო, რომ მათი ასრეთ აღზრდილი სული სსვა
გზა-გვალსუდ არ წავა და შეიძლებს უძლოს უოკელ-
გვარს ცხოვრების განსაცდელს.

ესარის, საქართველოს დედანო, თქვენდამი თქვენი
მამულის კედრება! შეიგნეთ, ასუენო, თქვენი მამული-
სადმი მოვალეობა, მოიგონეთ თქვენ წინაშართა ღვაწლი
და შრომა: ქართველთ სამშობლო დაჩვეულია «დედე-
ბიდგან გაბედნიერებას», ღვთის-მშობელი დედა, — ჩვენნი
ქვეყნის მოვარველი, — არ აკლებდა ქართველებს ღირსეულთ
დედათ. ჩვენი განმანთლებელი დედაც, რომლისა სსვენ-
ბას საქართველო არ დაივიწყებს, მინამ «ქართველი
ქართველებს», ჩვენი ღირსი ნინოც იყო ღვთის-მშობ-
ლის მოციქული, მის მიერ მოვლენებული. მიწვევით
ასუენო, ამ თქვენ დედას, მიწვევით ჩვენი საქართველოს
ვარსკვლავს, — იგი გვალად მოგვუენს თვის ბრწვინავლე
სსვის. გურთხევა უფლისა იყოს თქვენსუდა მისთა მად-
ლითა და კაცთ-მოყვარებითა უოვალდევი აწ-და-მარდას და
უგუნითი უგუნისამდე. ამინ.

არქიმანდრიტი მაკარა.

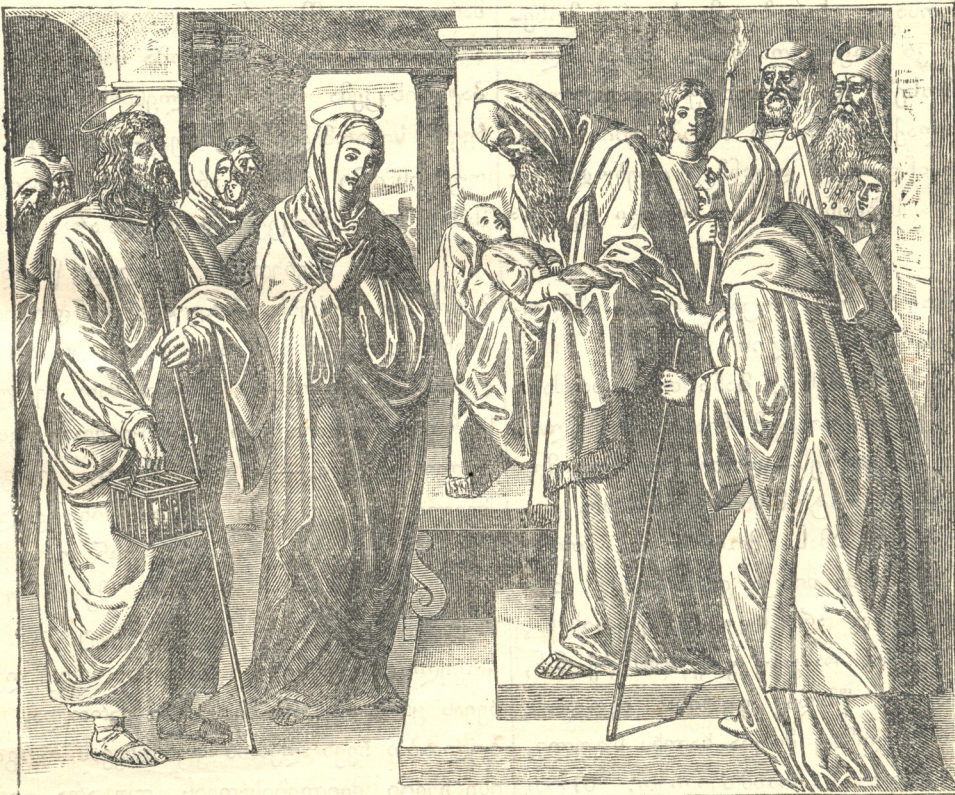

მირქმა უფლისა ჩვეინსა იესო ქრისტესი.

მის თებერვალს მართლ მადიდებელი ეკლესია აღესასწაულობს უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტეს მირქმასა ანუ მიგებებასა. ამ შემთხვევის შესახებ მახარებელი ლუკა თავის სახარებაში მოგვითხრობს შემდეგს:

ჩოღესაც იესო ქრისტეს შეუსრულდა დაბადებოდან ორმოცი დღე, მისმა მშობლებმა იოსებმა და მარიამმა მიიყვანეს ყრმა ტაძარში წარსადგენლად წინაშე უფლისა, რადგან ყრმა იგი იყო პირმშო. მოსეს სჯულისა მეტრ თვითოეულ დღდას თავისი პირმშო

მაღეთის შთაკონებით გაიგო, თუენ იყო ყრმა იგი; მოხუცმა აიყვანა ყრმა ხელში, აკურთხა ღმერთი და სთქვა: აწ განუტყუე მონა შენი, მეუფეო, სიტუვისებრ შენისა მშვიდობით; რამეთუ ის ღკს თვალთახემთა მარსოკრებაა შენი, რამელ გასუმზადე წინაშე პარსა ყოვლისა ერისსა, ნათელი გამობრწყინებად წარმართთა ზედა და დიდებად ერისა შენისა ისრაილისა, ე. ი., მეცხლა შემიძლია მშვიდობით განვიხვენო, რადგან ჩემის თვალთ ვიხილე მაცხოვარი ქვეყნისა;—იგი არს მაცხოვარი ყოვლისა ერისა, — იგი არს ნათელი, რომელიც განანათლებს წარმართთა, — იგი არს იმედი ისრაილის ერისა. იოსები და მარიამი გააკვირვა სვიმეონის სიტყვებმა. მოხუცმა სვიმეონმა აკურთხა და

შეილი მეორმოცე დღეზე უსათუოდ უნდა მიეყვანა ტაძარში და შეეწირა ღეთისათვის მხეგრპლი, მდიდარს უნდა მიეტანა მდღარი შესწირაფი, ხოლო ღარიბს—მტრედის ორი ღლარტი. ამ დროს იერუსალიმში სცხოვრებდა ერთი ღეთის-მოშიში მოხუცი სვიმეონი. სვიმეონს სულის წმედისაგან ჰქონდა აღთქმული, რომ იგი არ მოჰყედებოდა, სანამ თავის თვალთ არ იხილავდა მაცხოვარსა სოფლისაა, იესო ქრისტეს. მრთ დროს მოხუცი სვიმეონი სულის წმედის შთაგონებით მიედა ტაძარში, სადაც დაინახა ერთი ქალი, რომელსაც ხელთ ეჭრა ყრმა. სვიმეონ

დალოცა მშობელნი, შემდეგ ყრმა მისცა დედას და სთქვა: აჰა ესერა ჰსდგეს დატემად და აღდგინებად მარკასსა შორის და სსსწაუღად სიტუვისა საგებუად, ესე იგი: ზოგნი ამ ყრმის წაღობით ცხოვნდებიან, ხოლო ზოგნი არა,—ვინც იწამებს ყრმას, ის ცხოვნდება, ხოლო რომელიც არ იწამებს, იგი თავის ურწმუნოებისათვის წარწყმედის, —და ბევრი სჯა იქნება ხალხია შორის ამ ყრმის შესახებ. მერმე სვიმეონი მიუბრუნდა თვით დედას და ჰქვა მასს: და თვით შენს სულსა გასუ დღს მხედა, ე. ე. იგი: შენ ერთ დროს ამ ყრმისა გამო გამოსციდი ისრეთ მწუხარებას, რომ

კითომ ხმლით გავემიროას შენი გული,—და მაშინ გამოსჩნდებიან მრავალთა გულის ზრახვანი და ამ ზრახვისა და წვალების შემდეგ, რომელსაც დათმენს ყრმა, ყველასათვის ცხადი იქმნება, თუ ვინ არის მისი მოწაფე და ვინ მტერი. ლეთის-მოშიში მოხუცებული სვიმეონის გარდა ყრმა იესო იხილა ტაძარში ერთმა კეთილ მსახურმა მოხუცებულმა ქალმა ანნამ. მოციქული ამ მოხუცებულ ქალს უწოდებს წინასწარმეტყველად. ანნა ამ დროს 84 წლისა იყო მობიდგან. იგი სცხოვრებდა ქმართან შეიდი წელიწადი და შემდეგ ქმრის სიკვდილისა იგი აღარ გაყოლია მეორე ქმარსა, არამედ სცხოვრებდა ტაძარში, მარხულობდა და დღე და ღამე ევედრებოდა ღმერთსა. ანნასაც შეტყობილი ჰქონდა, თუ ვინ იყო ყრმა იგი. მოხუცი ანნა აღიდებდა ღმერთსა და ახარებდა მაცხოვრის მოსვლას ყველას, ვინც კი მოელოდა მასს. მსხვერპლის შეწირვის შემდეგ იოსები და მარიამი ყრმით დაბრუნდნენ გალილიაში, ქალაქ ნაზარეთში. მშობლების სახლში ყრმა იესო აღაჩნდა და დაჯანსაღდა და სულითა და აღიკვებდა საბჭმნითა და მადლი ღვთისა იყო მასს ზედა.

მს სახარების მოთხრობა შეიცავს ბევრს ზნეობითი სწავლას! ზნეობითი სწავლის პირველ მაგალითს გვაძლევს ჩვენ ყრმა იესო. მანა თავის სიყმაწვილეშივე გვასწავებს ჩვენ ქრისტე? აიხ, გვასწავლის და გვასწავლის თვით უმთავრეს—ღვთისგან მოცემული სჯულის აღსრულებას. რატომ მიიყვანეს იესო ტაძარში მეორმოცე დღეზე? ამას მოითხოვდა თვით სჯული, რომელიც ღმერთმა მისცა ებრაელებს მოსეს ხელით. ვითარცა წყნად ახს სჯულსა უფლისასა, მოგვითხრობს მახარებელი, რამეთუ უკვლამან წუღამან, რამქვამან განაღოს საშობი, წმიდა უფლისა იწოდოს. სჯულის მდებელი, რომელმაც მისცა ხალხს სჯული, თვით ასრულებს ამ სჯულს სინამდვილით. თვით ღმერთი ასრულებს სჯულს, რომელიც მისცა ხალხს. ამის შემდეგ განა ჩვენ შეგვიძლია, რომ უარი ესთქვათ ღვთის სჯულის. რომელიმე მოთხოვნილები აღსრულებასზე რითი გავიმართლებთ ჩვენ თავს, რომ ტაძარში ძალიან ძვირად დავდივართ და როცა მივალთ, მაშინაც რაღაცა უგულვლოთ ვსდგავართ ეკლესიაში? მინ მოგვცა ჩვენ უფლება, რომ გავითავისუფლოთ ჩვენი თავი კვირა და უქმ-დღეებში ეკლესიაში სიარულისაგან? ჩვენ სარწმუნოების ზოგიერთ მოთხოვნილებების შესრულებას არაფრად ვაგდებთ და ჩვენი ცხოვრების უფროსი, იესო ქრისტე კი მტკიცედ ასრუ-

ლებს სჯულის ყოველ გვარ მოთხოვნილებას! ბუკლეშიდამ 15 ვერსტი უნდა გაველოთ მარიამს და იოსებს იერუსალიმადის, და თუმც ასეთი შორი გზიყო, მაგრამ იმათ სიხარულით მიჰყავთ ძე. თუ შესაძლებელი იყო ამ სჯულის შეუსრულებლობა, თუ ადასფერს ნი მნავდა მისი აღსრულებლობა, განა იესო არ შეეძლო ჩაეგონებია თავის ყოველად წმიდა ღვთისათვის, რომ არ აღესრულებია ეს სჯული? მაგრამ დედა მიდის, მაშასადამე ასე ნებადა თვით ყრმა იესო ქრისტეს. მანა ამის შემდეგ შეკვიძლა ჩვენ, რომელიც ხშირად რამდენიმე ნაბაჯზე ვართ დაშორებულნი ეკლესიებზე, რომ სხვა-და-სხვა მიზეზებით გავიმართლოთ თავი ეკლესიებში მიუსვლელობაზე? არასფრით არ შეგვიძლია ამ შემთხვევაში თავი გავიმართლოთ. თუ არ დავდივართ, ამის ერთი მიზეზი არის ჩვენი გულ-გრილობა სარწმუნოებისადმი და აპატივისცემა წმ. ეკლესიის დადგენილობათადმი, ჩვენი სიხარმაცე და გულ-გრძობა ღვთის სიყვარულისადმი. როცა არა გვაქვს ღვთის სიყვარული, მაშინ არც ლოცვა ვინდა და არც ტაძარში სიარული.

მხლა შეგხედოთ ყოველად წმიდა ღვთის-მშობელს და იოსებს. როგორი მონდომილებით მიდიან ისინი ბეთლემიდან და მიჰყავთ ყრმა იესო იერუსალიმის ტაძარში! რა უნდათ მათ იერუსალიმში? მათ სურთ სინამდვილით შეასრულონ ღვთისაგან მოცემული სჯული,—უნდათ იესო, როგორც პირველი შეილი, წარადგინონ ღვთის წინაშე და არა შურსთ ღმერთს მსხვერპლად შესწირონ რაი მტრედი, რომელიც დაწესებული იყო ამ შემთხვევისათვის. იმათ იმედი ჰქონდათ და დარწმუნებულები იყვნენ, რომ ყოველივე ამით ისინი გამოითხრდნენ ღვთისგან კურთხევას ყრმა იესოსათვის. მა მართლა, საიდგან ვლდებულობთ ჩვენ ღვთის კურთხევას როგორც ჩვენთვის, ისე ჩვენი შეილებისათვის, თუ არა ტაძრებიდან? ტაძარში უფრო ახლოს არის ღმერთი. ტაძარში უფალი განსაკუთრებით უფრო უხვად აძლევს ყველას თავის მადლსა. ამიტომ აქ უნდა მოდიოდნენ მშობელნი, რათა მიიღონ მადლი თავიანთი შეილებისათვის. ტაძარში უნდა ევედრებოდნენ მშობელნი ღმერთსა, რათა მათი შეილები იქმნენ ბედნიერნი და დღე-კეთილნი, რომ იგინი ცხონდნენ, ტაძარშივე უნდა შევედროთ ღმერთსა, რომ ჩვენმა შეილებმა კარგად ისწავლონ, იყვნენ კარგი ყოფა-ქცევისა და მორჩილნი და რათა ისწავლონ მათ შიში ღვთისა, სარწმუნოება და კეთილცხოვრება. ღღეს ბევრი უჩივა თავის შეილებს და არ

ელის მათგან არაერთარძიმე სარგებლობას. შეიძლება შეიღებოდა ასეთები გამოვიდნენ, რადგან მშობლები ძვირად ეყვარებოდნენ ღმერთსა, როცა მათი შეიღებოდა პატარაები იყვნენ, არც თავად იცოდნენ ღმერთი და არც შეიღებებს ასწავლიდნენ, დღესაც თავად ძლიერ ძვირად დადიან ტაძრებში და, როცა დადიან, მაშინაც უგულოდ სდგანან შიგა. შეველამ უნდა ვიცოდეთ, რომ ჩვენი შეიღებები გარეშე ღმერთსა არას დროს ბედნიერნი არ იქმნებიან, რადგან ჩვენი შეიღებების აღზრდაში ჩვენ არ გვეყოლება შემწე. როგორც მიწა უწვიმოდა არ იძლევა ნაყოფს, ისრე ის ბავშვები, რომელთათვისაც ღმერთსაგან არ გამოუთხოვიათ ლოცვა-კურთხევა, არ გაახარებენ თავიანთ მშობლებს. ამიტომ უნდა ზრუნავდნენ მშობლები, რომ ილოცონ თავიანთ შეიღებებისათვის იმ დროს, როცა ბავშვების გული და აზრი წმინდა არის ყოველივე ბიწურებისა და ცუდ-ჩვეულებათაგან, როცა ბავშვებს შეუძლიათ შეითვისონ ყოველივე კარგი და წმიდა. მიუცილებლად საჭაროა, რომ მშობლებიც ლოცვილობდნენ მუდამ და თავიანთი პატარა შეიღებებიც დაჰყავდნენ ტაძრებში სალოცავად. პატარაობიდანვე უნდა მივაჩვიოთ ჩვენი შეიღებები ლოცვას და ტაძარში სიარულს, თუ გვსურს, რომ დიდობაზე ისინი შეიქმნენ ცხოველი ტაძარი ღმერთისა. ზოგიერთები ლაპარაკობენ: პატარა ბავშვებმა რა უნდა გააკეთონ ტაძარში და ან რა უნდა გაიგონ ღმერთის-მსახურებისა? მართალია, ღმერთის-მსახურებისას კი ვერას გაიგებენ ისინი, მაგრამ მათი გულისა და სულისათვის ტაძარში ისე სიარულსაც დიდი მნიშვნელობა ექმნება. პატარა ბავშვს იამება ხოლმე, როცა ცივი ოთახიდან თბილ ოთახში გაიყვანენ, თუმცა მას არ გაეგება სიცივის და სითბოს მიხეზები. აგრეთვე ბავშვები ღმერთის მსახურებისას ბევრს ვერას გაიგებენ, მაგრამ მათ ყოველთვის სასიამოვნოდ რჩებათ ტაძარში სიარული. ზოგნი ამბობენ: «ბავშვები მთელი კვირა სწავლობდნენ და კვირა-უქმდღეებში უნდა დასვენდნენ». ის მშობლები, რომელნიც ასრე ფიქრობდნენ, ძალიან შემცდარნი არიან. ისინი მართა ფიქრობდნენ თავიანთი შეიღებების სხეულზე და უსაჭიროესი კი ავიწყდებათ. მთ ჩვენ ვფიქრობთ სხეულის მოსვენებაზე, მით უმეტეს უნდა ვზრუნავდეთ სულისათვის. ჩვენ ყოველთვის ვალდებულნი ვართ მადლობა შევსწავროთ ღმერთსა, რომელიც ეწევა ჩვენს შეიღებებს სწავლაში, და რომელიც აძლევს მათ ჰკუას და გონებას სწავლის შემძენისათვის. ზოგიერთი მშობლები ამბობენ: «ცოდვა არის პატარა ბავშვების გა-

მოღვიძება დილით და იმათი ტაძრებში წაყვანა». უკეთესია მშობლებმა დაზოგონ და შეიცოდნ თავიანთი შეიღებები სხვა რამეში და არა ისეთ საქმეებში, რომელნიც შეეხებიან ყმაწვილების სულს, ღმერთს და საუკუნო ნეტარებას. მორემ ამისთანა შეცოდება საზარალო და მავნებელი იქმნება ბავშვისათვის მათ მომავალს ცხოვრებაში. ვერავითარძიმე სარგებლობას და კმაყოფილებას ვერ გამოვიტანთ ჩვენ იქიდან, რაც მავნებელია სულისათვის.

მხლა დავანებოთ თავი მშობლებს და ბავშვებს. საჭიროა აგრეთვე, რომ ამ დღესასწაულისაგან სხვათაც მიიღონ ზნობითი სწავლა. ბარდა ყრმა იესოსათვის-მშობლისა და იოსებისა ამ დღესასწაულში მონაწილეობას იღებს ორი პირი: სვიმეონი და ანნა. რა მაგალითს აძლევენ ეს ორი პირი მათ, რომელნიც ისეთივე ხანში არიან შესულნი, როგორც თვით სვიმეონი და ანნა? შეხედეთ სვიმეონს: რითი ცხოვრობს ის? რაა მისი ნუგეში და იმედი? რაისათვის სცხოვრობს ის ასრე დიდხანს? მოხუცი მოვლის, რათა თავის თვალით ჩხილოს მაცხოვარი ქვეყნისა, შეჰხარის მის მოსვლას, და მუდამ იმაზე ფიქრობს, რომ ღმერთს მოემზადოს მაცხოვრის მისაღებად. მოხუცს სვიმეონს ბოლოს აუსრულდა თავის გულის ნატურა: ეღირსა მაცხოვრის ხილვას, აღიყვანა ყრმა იესო ხელში და წარმოსთქვა: აწ განმატევე მონა შენი, მუჟუგო, სიტყვისა ებქ შენისა მშვიდობით. იხილა მაცხოვარი და ევედრება ღმერთსა, რომ მან განუტევა ის ამა ქვეყნიდან, რადგან საჭიროდ არა სთვლის ქვეყნიურ ცხოვრებას. სვიმეონის ცხოვრება და მოქმედება დიდი მაგალითია მათთვის, რომელთაც განვლეს თითქმის უმეტესი დღენი თავისი ცხოვრებისა. ამისთანა პირები მუდამ ღმერთზე უნდა ფიქრობდნენ, იელტოდნენ ღმერთსადმი და მხოლოდ ღმერთს იმედი უნდა ჰქონდნენ. მხოლოდ ღმერთს სასიამოვნო საქმეების აღსრულებაში უნდა პოულობდნენ განსვენებას და სიხარულს. მოხუცებულნი უმეტესად უნდა ზრუნავდნენ, რომ უკეთესად მოემზადონ მომავალი საუკუნო ცხოვრებისათვის, რომ ღმერთსად შეეგებნენ უფალსა, რომელიც მოვალს განსჯად ცხოველთა და მკვდართა. მოხუცებულნი სვიმეონის და ანნას მზგავსად მუდამ ტაძარში უნდა დაიარებოდნენ და აღიდებდნენ ღმერთსა. უნდა ცდილობდნენ, რომ რაც შეიძლება ხშირად მიიღონ ხოლმე წმიდა ხორცი და

სისხლი ძრისტესი საიღუმლო ზიარებაში. ბედნიერი იქმნებიან ის მოხუცებულნი, რომელნიც მუდამ ღმერთზე და ღვთის სათნო საქმეებზე ზრუნავენ. ამისთანა მოხუცებულთ ღმერთი სიცოცხლეშივე გამოცხადება, ხოლო ზეცაში ისინი იხილენ ღმერთს ღიღბით, რომელიც მუდამ მათთან იქმნება. თვითველი ჩვენგანი მოხუცებულებში უფრო უნდა ფიქრობდეს ღმერთზე და ღვთის სათნო საქმეებზე. მაგრამ ზოგიერთნი მოხუცებულებშიაც ისე ცოტას ფიქრობენ ღმერთზე, როგორც ახალ-გაზღობაში. ზოგიერთნი მოხუცებულებშიაც ისეთივე წინ-დაუხედველობით იქცევიან, როგორც ახალ-გაზღობაში. სიცოცხლე ილევა, სხეული უძლურდება, მაგრამ ზოგიერთ მოხუცებულებს ახალ-გაზღობის ცუდი ყოფა-ქცევა და ჩვეულებანი მთლად შეახორცდებათ, სრულგბით არ ფიქრობენ, რომ განიწმინდონ ცოდვებისაგან, არ ლოცვილობენ და არც ტაძრებში დაიარებიან ღვთის საღიღბლად. თვითონ დარწმუნებულნი არიან, რომ დღეს თუხვალ განუტევებენ სულსა, გონება უხლუნგდებათ, მაგრამ მათი გული კიდევ ამაო-წუთის სოფლის სიამოვნებისადმი მიესწრაფება. ამისთანა მოხუცებულნი ვერ ეღიბებიან ღვთის ხილვას მხგავსად სვიმეონისა და ანნასა, რომ კიდევ იხილონ მათ ღმერთი, რა ძეღრთ უნდა შეხედონ მასს, რომელსაც მთელს მათ სიცოცხლეში აჯაგრებდენ თავიანთი ცუდი ყოფა-ქცევით, ვრიდებოდენ და რომელთაც ღმერთზე და ღვთის სათნო საქმეებზე ფიქრი არ ახარებდა და არ ატკობდა. მინც ამ სიცოცხლეში არ ფიქრობდა ღმერთზე, იმ ქვეყანაში როგორღა იქმნება ღმერთი მისი მანუგეშებელი? ამისთანა მოხუცებულთ შოელის ღვთის სასჯელი, რადგან მათ ბოროტად იმზარეს თავიანთი გრძელ-ჟამიერი. სიცოცხლე და არ იხარებდეს მათ თავის სულისათვის და ღირსეულად არ შეიყვარეს უფალი. როცა ახალ-გაზღობი ვართ, მაშინ ფიქრობთ, რომ მოხუცებულებში ვიზრუნებთ

ღმერთზე და ღვთის სათნო საქმეებზე მაგრამ უნდა ვეცადოთ, რომ არ მოვსტყუვდეთ. უნდა ვიცოდეთ, რომ მოხუცებულებაში მკიან იმას, რაც ახალ-გაზღობაში დასთესეს. სხალია, რომ ისინი, რომელთაც ახალ-გაზღობაში ცოდვილად გაატარეს დრო და სრულგბით არ ზრუნავენ ღმერთზე, მოხუცებულებშიაც იგეთივე ჩხებიან. რა საჭიროა მოხუცებულობის ცდა? რა ვიცით, რომ უსათუოდ მივახწევთ მოხუცებულ გზამდის? შეეთესია, როცა ახალ-გაზღობაშივე მივეჩვევით ლოცვას, ღვთის ღიღებას და ტაძარში სიარულს, რომ მოხუცებულობის დროს ჩვენი ცხოვრება ისრეთივე სასიამოვნო იქმნეს ღვთისათვის, როგორც სვიმეონისა და ანნასი. ანნამ პატარაობიდანვე შესწირა თავის თავი ღვთის სამსახურს, ის მუდამ ტაძარში ცხოვრებდა, მარხულობდა და მუდამ ღვთის ვედრებაში ატარებდა დროს.

განცხადება.

დაიბეჭდა და ისეიდება ქართული საეკლესიო ციბიკონი,

შედგენილი და გამოცემული მთ. დიაკ. რაჟდენ ხუნდაძისაგან. წიგნი იყიდება შედეგად ადგილებში: ქუთაისში თვით გამომცემელთან და სეპარტიკიო განცველარიაში; ყვირილაში საეკლესიო ნივთების საწყობში; ფოთში მთ. დიაკონ მ. გიორგი გიგეჭკორთან და მარტვილში მღვდელ-მონაზონ მ. სოფრონთან.

შინაარსი: ოფიც. ნაწილი: ადგილობათა სასულიერო მთავრობის განკარგულებანი. — არა ოფიც. ნაწილი: ვინ არის დამსაჯე, რომ დღეს გვირგვინისკურთხევას ასე განულებულია ზოგიერთ ბართათვის და რა საშუალებით შეიძლება ეს საქმე უფრო გაადვილდეს? — ყურხალ-გაზეთების გამოცემის საქმის სიმწვეუ ჩვენში. — ბაღდათი დამ. — წმ. ნინას, ქართველთ განმანათლებელის დღესასწაულთან თბილისში 14 იანვარს. — ახალი ამბები და შენიშვნები. — სიტყვას ანკიმანდრისა მკარსს. — მიწქმას უფლისა. — განცხადება.